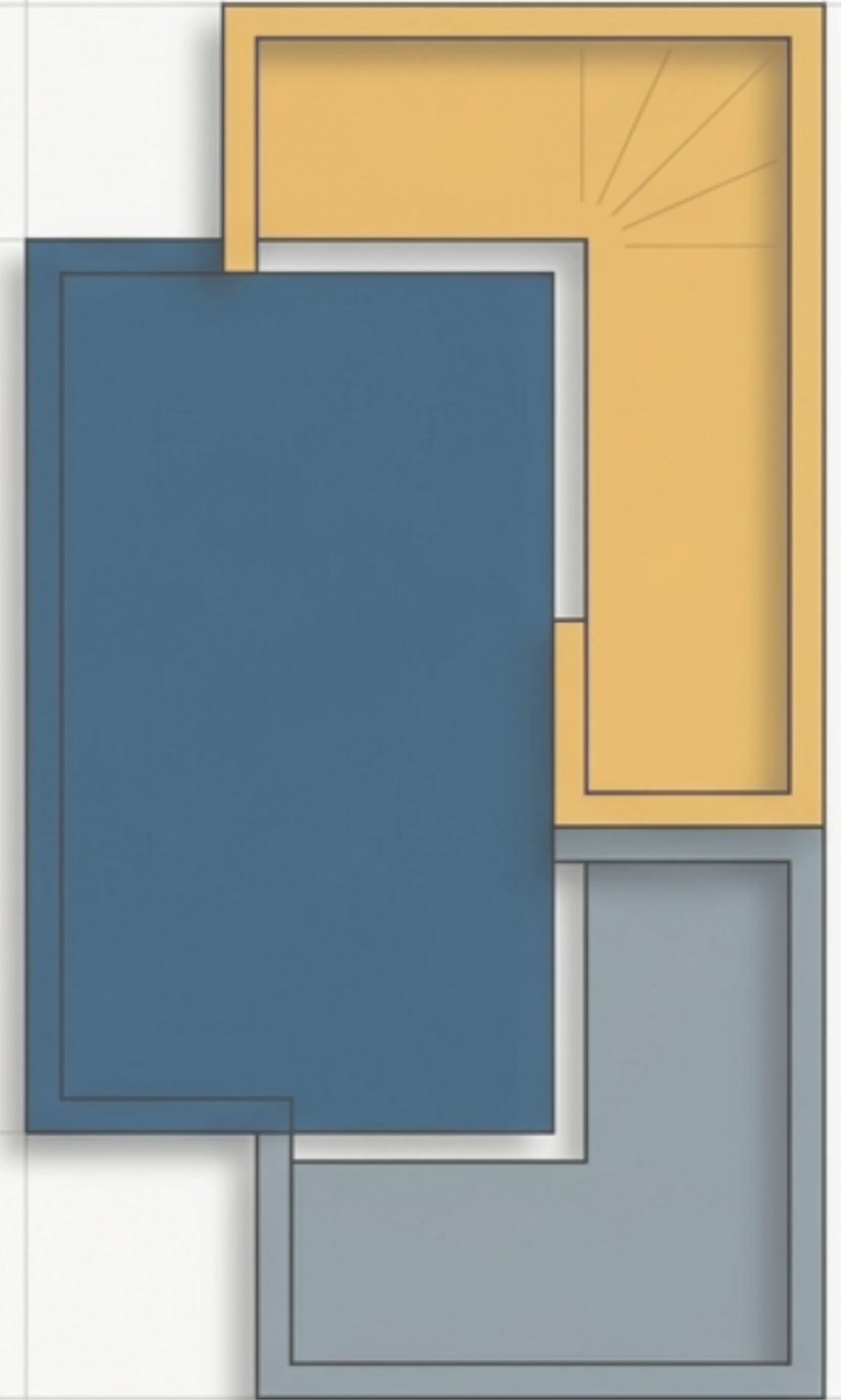

Germaniyada Inklyuziv Ta'lim Maketi

Siyosat, boshqaruv va pedagogik
mexanizmlarning yaxlit ekotizimi

Xalqaro Tajriba Tahlili | 2024

Paradigma o'zgarishi: Inklyuziya asli nima?

Eskirgan yondashuv

Tor doiradagi integratsiya

Inklyuziv ta'lim hanuzgacha umumiy ta'lim muassasalarida faqat nogironligi bo'lgan bolalarga xizmat ko'rsatish yondashuvi sifatida talqin qilinadi.

Zamonaviy xalqaro standart

Barcha uchun xilma-xillik

Inklyuziya — barcha o'quvchilar uchun xilma-xillikni qo'llab-quvvatlovchi va qabul qiluvchi fundamental tamoyildir.

Evolyutsiya: Tajribadan huquqiy kafolatgacha

Ascending Stepping-Stone
1980-yillar: Tajriba-sinov bosqichi

Nogironligi bo'lgan o'quvchilar tajriba loyihalari doirasida umumta'lim maktablariga jalb etila boshlandi.

1990-yillar: Doimiy ta'lim shakli

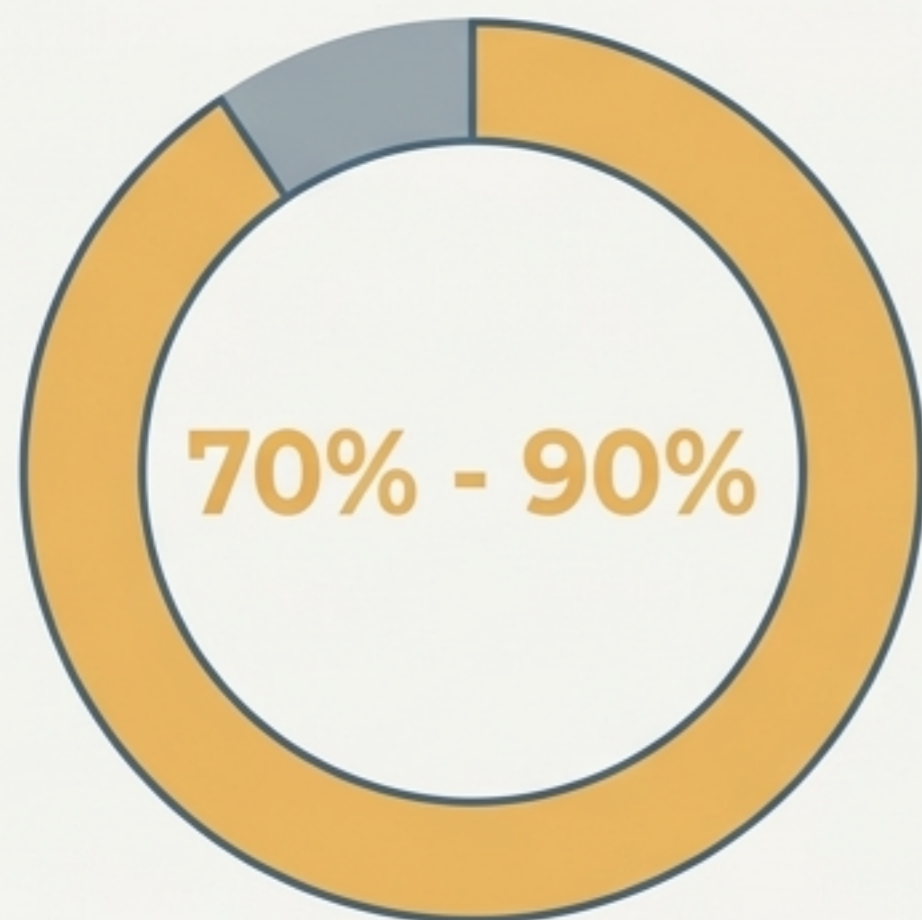
Tajribalar doimiy amaliyotga aylandi. Umumta'lim va maxsus maktablar o'rtasida hamkorlik vujudga keldi; inklyuziv pedagogika yondashuvlari ishlab chiqildi.

2009-yil: Huquqiy poydevor (BMT)

Germaniya BMTning Nogironlar huquqlari to'g'risidagi konvensiyasini (UNCPRD) ratifikatsiya qildi. Bu inklyuziv ta'limni rivojlantirishning mutlaq huquqiy asosini yaratdi.

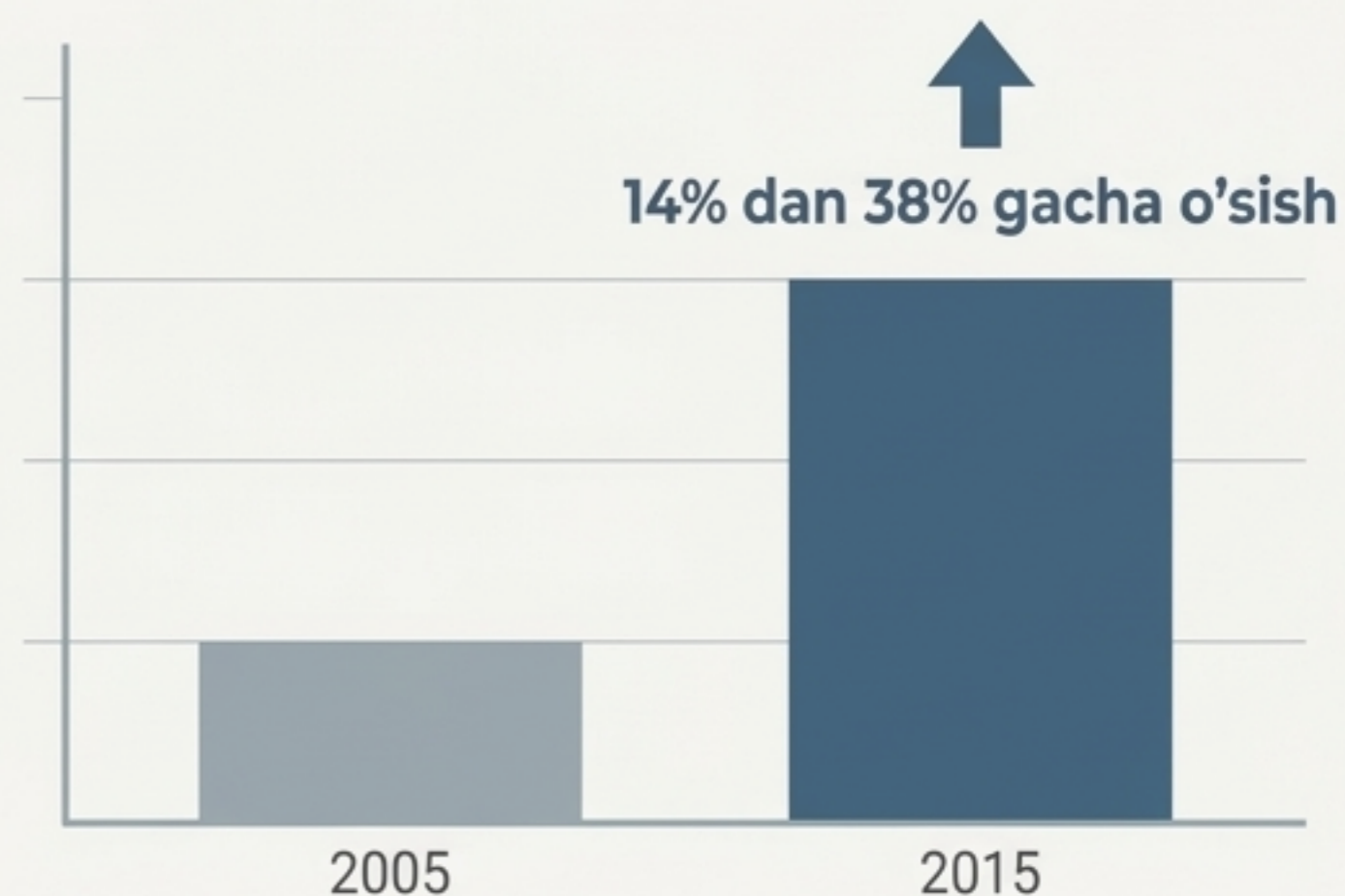
Inklyuziya ko'lamining o'sishi: Ma'lumotlar tahlili

Maktabgacha ta'lim

Maxsus ta'lim ehtiyojlariga ega bolalarning 70 foizdan ortig'i (ayrim shtatlarda >90%) maktabgacha ta'lim muassasalarida tengdoshlari bilan birgalikda ta'lim oladi.

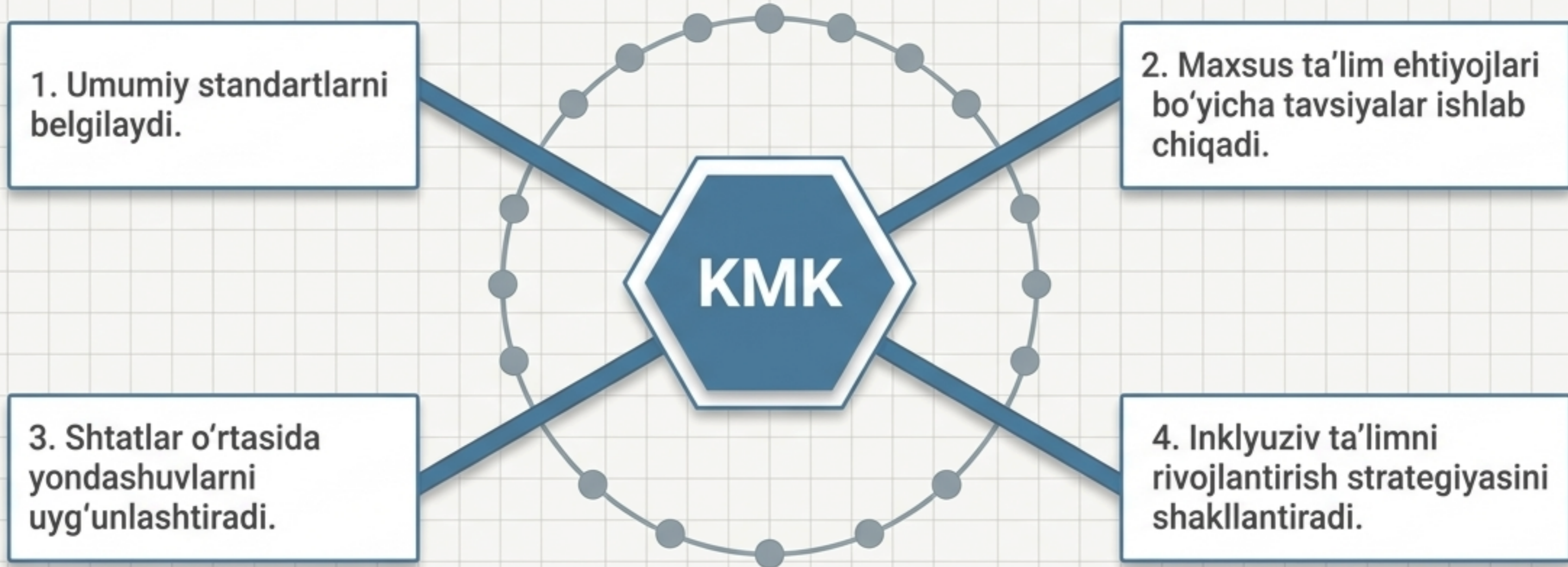
Boshlang'ich va o'rta ta'lim

Umumta'lim maktablarida tahsil olayotgan maxsus ehtiyojli o'quvchilar soni 2005–2015-yillar oralig'ida ikki baravardan ziyodga oshdi.

Federal muvofiqlashtirish: KMK markazi

Maktab ta'limi 16 ta shtatning alohida vakolatiga kiradi. KMK (Kultusministerkonferenz) bu tizimni bir xil tamoyillar asosida uyg'unlashtiruvchi markaziy organdir.

2019-yil asosiy tavsiyalari: Inklusive Bildung von Kindern und Jugendlichen mit Behinderungen in Schulen | Empfehlungen im sonderpädagogischen Schwerpunkt LERNEN (O'qish yo'nalishi bo'yicha maxsus ehtiyojlar).

Shtat maktab qonunchiligining 5 ta ustuni

Barcha shtatlar maktab qonunlariga inklyuziv ta'limga oid normalarni kiritgan. Aksariyat hududlarda inklyuziv ta'lim qat'iy ravishda 1-sinfdan yoki 5-sinfdan boshlanadi.

Shtatlar Maktab Qonunchiligi

Ustun 1:
Ota-onalarning maktab tanlash huquqi.

Ustun 2:
Umumta'lim maktablarida ta'lim olish ustuvorligi.

Ustun 3:
Maxsus pedagogik yordam ko'rsatish tartibi.

Ustun 4:
Individual ta'lim rejasini (IEP) ishlab chiqish majburiyati.

Ustun 5:
Uzluksiz qo'llab-quvvatlash xizmatlari tarmog'i.

Tizimli ziddiyat: Segregatsiya va inklyuziya

An'anaviy Maktab Tizimi

- O'rta ta'limning turli maktab turlariga ajratilgan segregatsion tuzilmasi.
- Qobiliyat va natijalarga asoslangan qat'iy tanlov (seleksiya).

Bu ikki qarama-qarshi kuch Germaniya maktab tizimida jiddiy strategik va pedagogik muammolarni keltirib chiqarmoqda.

Inklyuziya Talablari

- Kamsitish va ta'limdagi tengsizlikni kamaytirish (BMT, KMK maqsadlari).
- Barcha uchun teng ishtirokni ta'minlash.

Sinfxona drayveri: Shunchaki birga o'qitish emas

Germaniyada inklyuziv ta'lim amaliyoti faqat bolalarni bir sinfga jamlash emas, balki **juda tizimli pedagogik va diagnostik metodlar majmuasiga** tayanadi.

Differensiallashtirish

Barcha o'quvchilar uchun yuqori darajada differensiallashtirilgan o'quv materiallari va o'qitish metodlarini taqdim etish.

Moslashuvchan Baholash

Nafaqat o'quvchilarning yakuniy natijalarini, balki ularning individual o'quv jarayonini hisobga oladigan formativ baholash shakllari.

Pedagogik vositalar matritsasi (7 ta asosiy metod)

Shaxsga yo'naltirilgan

Individualisierung (Individualizatsiya)

Har bir o'quvchining ehtiyojlari va rivojlanish sur'atiga mos ta'lim.

Binnendifferenzierung (Differensial ta'lim)

Bir sinfda turli darajadagi topshiriq va materiallarni qo'llash.

Hamkorlikka asoslangan

Kooperatives Lernen (Kooperativ o'qitish)

Juftlikda yoki kichik guruhlarda o'zaro ijtimoiy integratsiya.

Team Teaching (Jamoaviy o'qitish)

Umumta'lim o'qituvchisi va maxsus pedagogning birgalikdagi faoliyati.

Tizimli qo'llab-quvvatlash

Förderdiagnostik (Diagnostik yondashuv)

IEP uchun rivojlanishni muntazam baholash.

Nachteilsausgleich (Kompensator yordam)

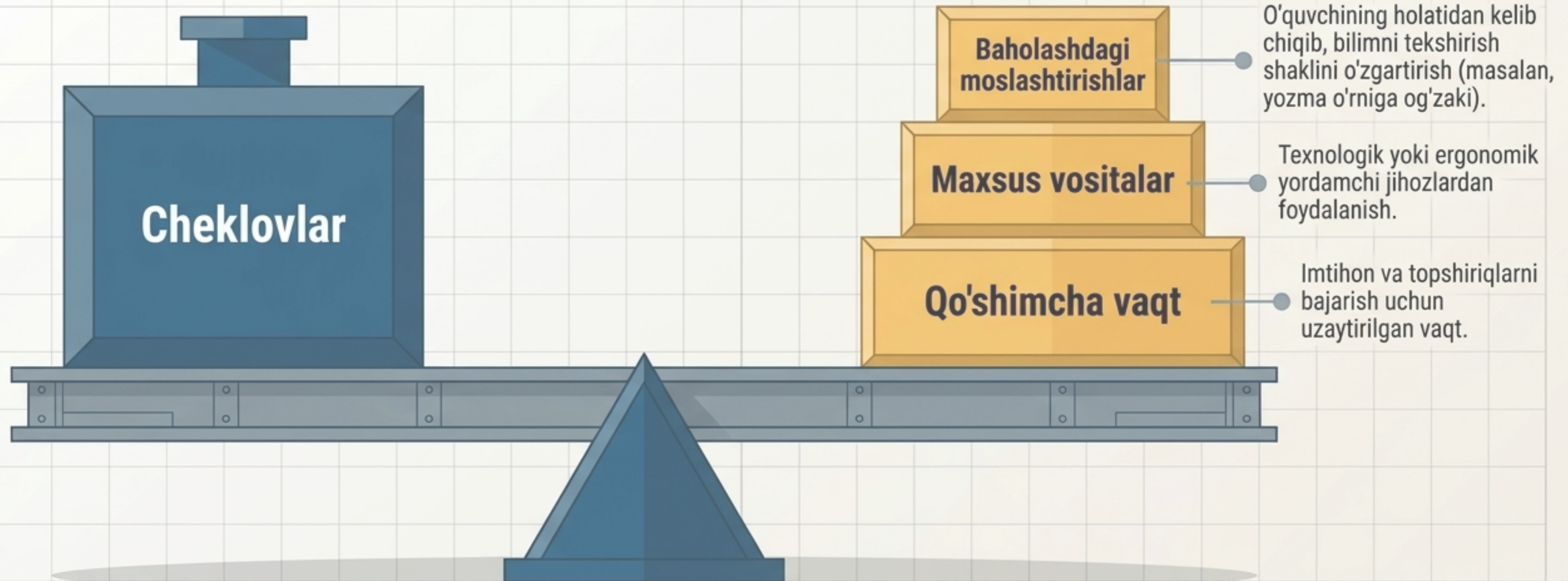
Baholash va vaqtdagi moslashtirishlar.

Therapie-integrierter Unterricht (Terapiya integratsiyasi)

Logopediya va psixologik xizmatlarni darsga uyg'unlashtirish.

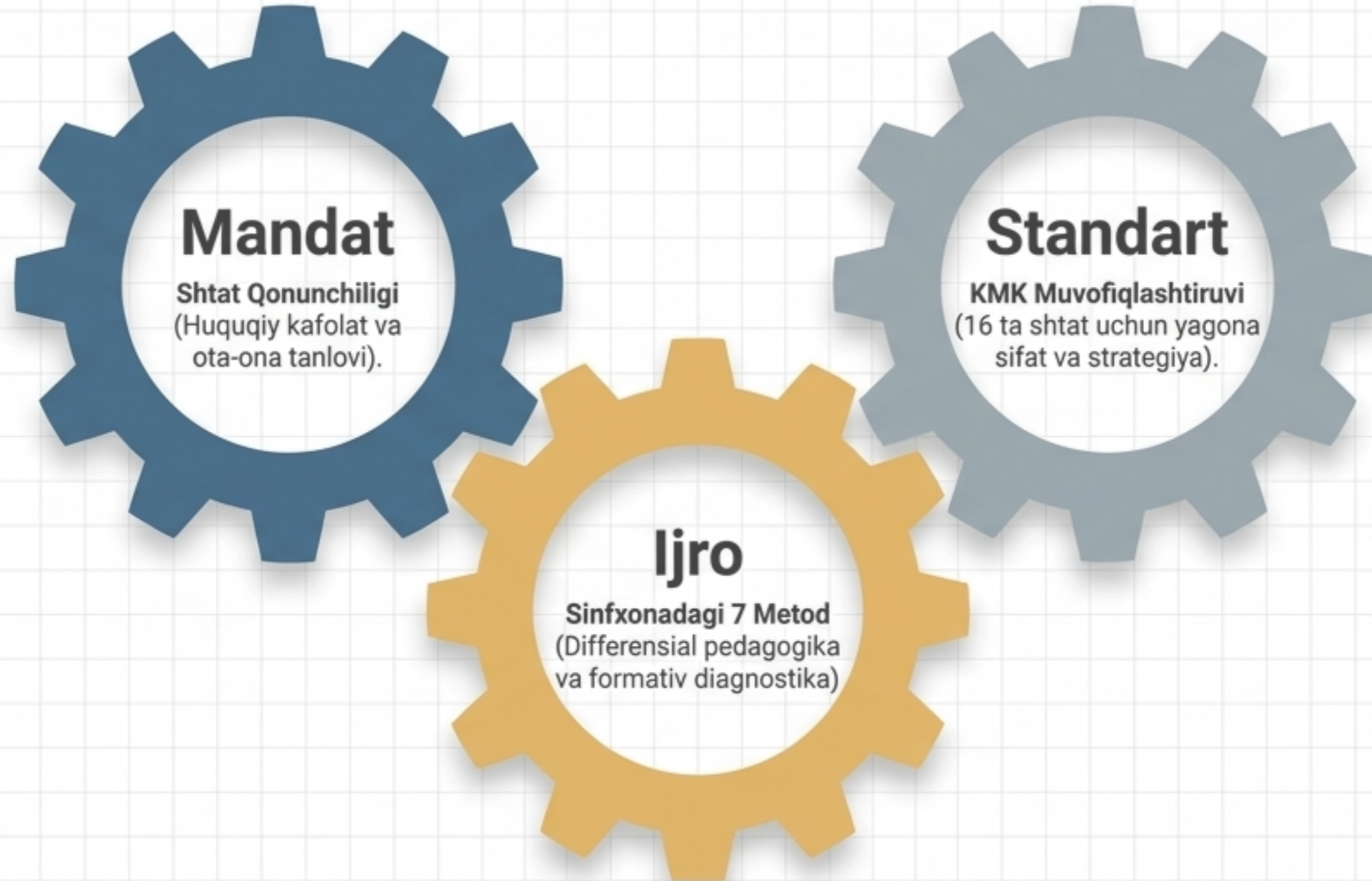
Nachteilsausgleich: Imkoniyatlarni tenglashtirish

Nachteilsausgleich – bu o'quv dasturi talablarini pasaytirmagan holda, o'quvchining jismoniy yoki kognitiv cheklovlari o'rnini qoplash mexanizmi. Bu teng ta'lim imkoniyatlarini yaratadi.

Inklyuziya ekotizimi: Yaxlit mexanizm

Germaniya tajribasi shuni ko'rsatadiki, inklyuziya faqat shu uch element bir vaqtda va o'zaro muvofiq ishlagandagina haqiqatga aylanadi.

Haqiqiy inklyuziya – bu shunchaki birga o'tirish emas, balki o'ta aniq ishlab chiqilgan metodologiyadir.